

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

29 martie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Timofti Vladimir,
Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Plămădeală
Ghenadie,

a judecat, fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, recursul ordinar declarat de către avocatul Bondarenco Oleg în numele inculpatului Helber Ion, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2021, în cauza penală în privința lui

Helber Ion Ruslan, născut la
xxxxx, originar din xxxxx, cu viza de domiciliu
în xxxxx, locuiește xxxxx.

Termenul de examinare:

Prima instanță: 19.02.2018 – 10.01.2020;

Instanța de apel: 30.01.2020 – 16.06.2021;

Instanța de recurs: 24.08.2021 – 29.03.2022.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 10 ianuarie 2020, Helber Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 42 alin. (5), 46, 239 alin.(2) lit. a) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) ani, cu privarea de dreptul de a ocupa orice funcții sau de a exercita activități în domeniul financiar-bancar pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată de B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. împotriva lui Helber Ion cu privire la încasarea prejudiciului material, a fost respinsă ca neîntemeiată.

A fost respinsă solicitarea acuzării cu privire la încasarea din contul lui Helber Ion în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 3817,22 lei.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că Helber Ion a săvârșit infracțiunea de participare în calitate de complice la

săvârșirea infracțiunii de acordare a creditelor cu încălcarea intenționată a regulilor de creditare, în cadrul unui grup criminal organizat în următoarele circumstanțe:

În perioada anilor 2013-2014, urmărind scopul acordării creditelor cu încălcarea intenționată a regulilor de creditare, specialistul superior credite în cadrul filialei Chișinău - Centru a B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., amplasată în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 182 - Helber Nelea (condamnată prin sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 13.03.2018), întru realizarea intenției infracționale comune, a creat în prealabil o reuniune stabilă de persoane în următoarea componență: Helber Ion, Alii Igor (condamnat prin sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 06.07.2018), alte persoane în privința cărora cauza penală a fost disjunctă precum și alte persoane nestabilite de organul de urmărire penală, care activau conform planului bine determinat de activitate infracțională, ce includeau acțiunile de identificare a persoanelor, prezentarea acestora la instituția financiară, acordarea ilegală a creditelor pe numele acestora, cu ulterioara obținere de către membrii grupării criminale respective a beneficiilor materiale.

Prin urmare, în perioada 2013 - 14.11.2014, Helber Ion împreună și prin înțelegere prealabilă cu membrul grupării criminale respective Helber Nelea, de la care și cunoștea cu certitudine despre faptul posibilității acordării ilegale a creditelor în termeni restrânși, urmărind scopul de a obține un beneficiu material pentru sine sau pentru altul, și anume de a obține credite pe numele mai multor persoane, a contribuit la săvârșirea infracțiunii respective prin sfaturi și acordare de mijloace, care s-au exprimat prin faptul că Helber Ion a identificat mai multe persoane, pe care le ademenea și convingea prin diferite motive, inclusiv inducerea în eroare asupra acțiunilor de fapt care aveau loc și ulterior asigura prezența acestora la filiala Chișinău - Centru a B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., unde în continuare specialistul superior credite Helber Nelea, încălcând intenționat regulile de creditare instituite prin: art. 32 al Legii nr. 550 din 21.07.1995 privind instituțiile financiare; pct. 2.1., 3.5, 4.2., 4.2.2.2. ale Regulamentului nr. 153 din 25.12.1997 al B.N.M. cu privire la activitatea de creditare a băncilor care operează în Republica Moldova; prevederile Capitolului VII privind „Ordinea de obținere a dosarelor de credit” din Manualul privind dirijarea riscurilor, aferente creditelor acordate persoanelor fizice, aprobat prin decizia Consiliului B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. din 07 octombrie 2013; pct. 2.15 și pct. 6.1.1 din Normele privind evidența operațiunilor de creditare, aprobate prin decizia Consiliului B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. din 25 martie 2013; pct. 1.6.3 și 2.2.6 din Programul de prezentare a produsului „Card de credit pentru persoane fizice”, aprobat prin decizia Consiliului B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. din 28 august 2013; pct. 6.1.22 din Politica de utilizare acceptabilă a resurselor informaționale, aprobată prin decizia Consiliului B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. din 02 noiembrie 2009 și prevederile punctelor 4.3 - 4.8, 4.15, 4.17, 4,18, 4.28, 4.30 și 4.31 din Descrierea postului de muncă aprobată prin decizia Consiliului B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. din 29 iunie

2009, cu modificări din 24 decembrie 2012, fără a solicita și primi de la potențialii beneficiari de credite, a setului complet de documente necesare acordării creditului, fără a efectua verificarea activității economico-financiare în scopul aprecierii credibilității clienților de rambursare a creditelor, precum și fără a procesa pachetul de acte prin aplicația „Retail Loan Application” (RLA) pentru aprobare, etc., folosind neautorizat parola directorului filialei, a introdus datele persoanei în sistemul automatizat al băncii „SAB Globus/24” și astfel a acordat ilegal credite în diferite sume pe numele persoanelor aduse la instituția financiară respectivă de către Helber Ion, care la rândul său a beneficiat de mijloacele financiare acordate în calitate de credit.

În astfel de circumstanțe, în perioada respectivă au fost acordate ilegal credite de tip „Multiopțional” pe numele cet. Cocarcea Ion (Helber Ion) la data de 02.07.2013, în sumă de 30 000 lei și la data de 25.10.2013 pe numele cet. Semion Vadim în sumă de 25 000 lei, precum și credite de tip „Carduri de credit pentru persoane fizice” pe numele următoarelor persoane: la 22.10.2013 cet. Simion Leonid în sumă de 30 000 lei; la 29.10.2013 cet. Cocarcea Grigore în sumă de 30 000 lei; la 05.12.2014 cet. Bujulea Viorel în sumă de 30 000 lei; la 10.12.2013 cet. Andronic Constantin în sumă de 30 000 lei; la 12.12.2013 cet. Galben Vasile în sumă de 30 000 lei.

Prin urmare, prin mijloacele financiare care au fost acordate ilegal, la conturile acestor persoane în calitate de credite, a beneficiat inclusiv Helber Ion, iar ca urmare a acțiunilor ilegale săvârșite de către Helber Ion, au fost cauzate B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. daune în proporții deosebit de mari în sumă totală de 205 000 lei.

Astfel, inculpatul Helber Ion a săvârșit infracțiunea, prevăzută de art. 42 alin.(5), art. 46 și art. 239 alin.(2) lit. a) Cod penal - *complicitate la acordarea creditelor cu încălcarea intenționată a legii, regulilor de creditare, politicilor de acordare a împrumuturilor sau normelor de prudență financiară, cauzând instituției financiare daune în proporții deosebit de mari, acțiuni săvârșite de către un grup criminal organizat.*

3. Avocatul Bondarenco Oleg în numele inculpatului Helber Ion, a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Helber Ion să fie achitat de sub învinuirea înaintată în baza art. 42 alin.(5), art. 46 și art. 239 alin.(2) lit. a) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

3.1. În motivarea apelului a indicat că, soluția primei instanțe privind stabilirea vinovăției lui Helber Ion este contradictorie cu probatoriul administrat în prezenta cauză. Potrivit rechizitoriului, lui Helber Ion i-a fost imputată fapta pretins infracțională, manifestată prin identificarea și convingerea lui Cocarcea Ion (Helber Ion), Semion Vădim, Simion Leonid. Cocarcea Grigore, Bujulea Viorel, Andronic Constantin și Galben Vasile în vederea primirii pe numele acestora a unor credite din partea B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., iar după primirea de către persoanele sus-vizate a creditelor în suma totală de 205 000 lei, aceste mijloace bănești au fost însușite de către Helber Ion și/sau alte persoane din cadrul pretinsului grup

criminal organizat.

A menționat partea apărării, că prima instanță a adoptat o soluție contradictorie declarațiilor martorilor audiați pe parcursul examinării cauzei, care au declarat că, despre posibilitatea de a primi creditul de la B.C. „Moldova-Agroinbank” S.A. și despre ce acțiuni anume urmează să întreprindă, au fost informați de către Helber Nelea, dar nu de către Helber Ion. Mai mult, toate acțiunile eventualilor beneficiari a creditelor au fost dirijate și coordonate de către Helber Nelea, și nu de Helber Ion.

Partea apărării a susținut că, unica atribuție a lui Helber Ion la circumstanțele cauzei, constă în aceea că Helber Nelea a făcut cunoștința cu majoritatea persoanelor (beneficiarii creditelor, indicați în actul de învinuire) prin intermediul lui Helber Ion, persoane care circulau cu diferite ocazii împreună cu Helber Ion în satul lui de baștină. Astfel, faptul că beneficiarii de credite erau din localitatea de baștină a lui Helber Ion nu poate fi pus la baza implicării lui nemijlocite în fraude bancare, în special în cazul când beneficiarii de credite au indicat că obținerea creditului le-a fost sugerată de Helber Nelea, care este soția acestuia.

De asemenea, partea apărării a invocat că, din conținutul declarațiilor martorilor audiați în cadrul cauzei penale, rezultă că posibilitatea primirii creditului de la B.C. „Moldova-Agroinbank” S.A., le-a fost comunicată (le-a fost propusă) de către Helber Nelea și nu de către Helber Ion.

Prin urmare, declarațiile martorilor sunt contradictorii concluziei primei instanțe precum că, acțiunile de complicitate a lui Helber Ion au constat în faptul că acesta a favorizat săvârșirea infracțiunii de către Helber Nelea, făcându-i cunoștință cu persoanele fizice pe numele cărora au fost eliberate credite, persoane care sunt consătenii acestuia și care aveau încredere în el, precum și prin faptul că le asigura martorilor respectivi transportarea pînă la sediul băncii cu automobilul personal pentru contractarea creditelor.

Cu referire la probatoriu, partea apărării a subliniat, că atât la etapa urmăririi penale, cât și la etapa cercetării judecătorești, nu au fost administrate probe care ar demonstra că Helber Ion a primit și beneficiat de creditele indicate în rechizitoriu, cu excepția creditului acordat pe numele său. Or, prima instanță urma să stabilească în mod obligatoriu ce sume bănești i-au revenit lui Helber Ion în urma pretensei activității infracționale, care a fost modalitatea și circumstanțele în care el ar fi primit aceste sume, precum și delimitarea clară între sumele creditelor acordate și sumele ce i-au revenit nemijlocit lui Helber Ion.

În susținerea argumentării în continuare, partea apărării a invocat că, la adoptarea soluției, prima instanță a reținut neîntemeiat drept probe în prezenta cauză penală sentințele de condamnare în privința lui Helber Nelea și Alii Igor, acuzați în săvârșirea aceleiași infracțiuni, dar în cauze penale separate. Sentințele menționate nici nu au fost anexate la materialele cauzei și nici cercetate în prima instanță. Mai mult, partea apărării a susținut că, Helber Nelea și Alii Igor nu au fost audiați ca martori în cadrul prezentei cauze penale, fapt ce a privat apărarea de posibilitatea ascultării și interogării lor pe

marginea acuzației aduse lui Helber Ion.

A concluzionat partea apărării că, prima instanță a încălcat dreptul lui Helber Ion la un proces echitabil prin condamnarea lui Helber Ion în baza declarațiilor Helber Nelei și lui Alii Igor (tratați în calitate de complice) date în cadrul procedurii prevăzute de art. 364/1 Cod de procedură penală, pentru obținerea unei pedepse penale reduse.

La fel, cu referire la probatoriu a subliniat că, în materialele cauzei lipsesc probe care i-ar incrimina faptul că Helber Ion acționa / conlucra în cadrul grupului criminal organizat care ar corespunde condițiilor legale sus-menționate. Urmau a fi stabilite mai multe acțiuni ale inculpatului săvârșite în cadrul sau în interesul grupului criminal organizat, or probatoriul administrat în cursul examinării cauzei demonstrează că Helber Ion nu a săvârșit fapta infracțională imputată.

Partea apărării a mai indica că, Helber Ion nu este subiectul infracțiunii incriminate deoarece nu deține calitate specială de angajat (funcționar) al instituției financiare cu atribuții în domeniul acordării creditelor, aplicării regulilor de creditare și politicilor de acordare a împrumuturilor.

4. Reprezentantul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. recunoscută ca parte vătămată și parte civilă, Recean Stela, a contestat sentința cu apel, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea laturii civile, rejudecarea cauzei și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care acțiunea civilă să fie admisă și dispusă încasarea de la inculpatul Helber Ion în beneficiul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. prejudiciul material în sumă totală de 282.629,94 lei, drept rezultat al săvârșirii infracțiunii incriminate acestuia.

4.1. În motivarea apelului a indicat, că la adoptarea soluției de respingere a acțiunii civile, prima instanță greșit a concluzionat că tabelul prezentat instanței care relevă calculul datoriei, este unul eronat și nu corespunde sumelor acordate în calitate de credit. Or, în rechizitoriu, partea acuzării a indicat doar suma de 205 000,00 lei, fiind calculată prin prisma declarațiilor persoanelor atrase în procesul de creditare frauduloasă. În esență, această sumă reprezintă doar limitele datoriei setate inițial și/sau eliberările inițiale de numerar aferente creditării frauduloase.

Astfel, a precizat, că pe lângă suma indicată în rechizitoriu, membrii grupului criminal organizat, de comun acord cu Helber Ion, au retras sume de numerar adiționale, de care au beneficiat independent de voința și înștiințarea debitorilor, care nici nu cunoșteau în ce schemă infracțională au fost atrași de către inculpat. Astfel, pretențiile băncii nu constituie doar restanțele la credite acordate fraudulos, ci și dobânzi, penalități și dobânzi de întârziere, aplicate în conformitate cu prevederile legale.

De asemenea, a menționat că majoritatea martorilor audiați, nu cunoșteau cuantumul datoriilor înregistrate pe numele acestora, mai mult unii nu cunoșteau că au fost implicați într-un proces de creditare frauduloasă. Astfel, declarațiile acestor martori nu pot sta la baza calculului cuantumulului prejudiciului material cauzat care a fost invocat de acuzare în rechizitoriu.

Cu referire la probatoriul administrat, a precizat că prima instanță

eronat a reținut hotărârea de condamnare a lui Helber Nelea, prin care prejudiciului material cauzat băncii a fost deja încasat de la Helber Nelea care este complicele inculpatului.

În acest sens, a invocat că, prima instanță și-a motivat respingerea acțiunii civile prin existența hotărârii de condamnare a lui Helber Nelea, însă a neglijat existența hotărârii de condamnare a lui Alii Igor, care este complicele lui Helber Ion, sentință prin care a fost admisă integral acțiunea civilă înaintată de bancă față de Alii Igor și dispusă executarea obligației pecuniare ale acestuia, în partea ce îi revine.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2021, a fost respins ca nefondat apelul declarat de avocatul Bondarenco Oleg în numele inculpatului Helber Ion și admis apelul declarat de reprezentantul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., Recean Stela, casată parțial sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 10 ianuarie 2020, în partea acțiunii civile, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care s-a dispus admiterea în principiu a acțiunii civile înaintate de bancă față de Helber Ion, lăsând ca asupra cuantumului prejudiciului să se expună instanța de drept comun. În rest, sentința primei instanțe a fost menținută.

5.1. În urma verificării circumstanțelor de fapt și de drept, cât și a argumentelor expuse în cererile de apel, instanța de apel a ajuns la concluzia că vinovăția lui Helber Ion a fost pe deplin dovedită prin probe administrate, și anume prin: *declarațiile reprezentantului părții vătămate B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., audiat sub jurământ în ședința de judecată; declarațiile martorului Țușca Andrei, audiat sub jurământ în ședința de judecată; declarațiile martorului Lungu Adrian, audiat sub jurământ în ședința de judecată; declarațiile martorului Simion Leonid, audiat sub jurământ în ședința de judecată; declarațiile martorului Galben Vasile, audiat sub jurământ în ședința de judecată; declarațiile martorului Semion Vadim, audiat sub jurământ în ședința de judecată; declarațiile martorului Bujulea Viorel, audiat sub jurământ în ședința de judecată; declarațiile martorului Cocarcea Grigore, audiat sub jurământ în ședința de judecată; declarațiile martorului Andronic Angela, audiată sub jurământ în ședința de judecată; procesul-verbal de examinare a obiectului din 10.01.2018 (vol. II, f.d.79-80); procesul-verbal de examinare a obiectului din 10.01.2018 (vol. II, f.d.100-101); procesul-verbal de percheziție din 17.04.2015 (vol. I, f.d.69-70); procesul-verbal de examinare a obiectului din 18.10.2017 (vol. I, f.d.76); raportul de constatare tehnico-științifică nr.6373 din 07-08 iulie 2015 (vol. I, f.d.137-143).*

Astfel, în cadrul cercetării judecătorești, instanța de apel a constatat cu certitudine că vinovăția inculpatului Helber Ion în săvârșirea infracțiunii, prevăzute de art. 42 alin. (5), art. 46 și art. 239 alin. (2) lit. a) Cod penal, se dovedește prin cumulul de probe administrate și nominalizate supra, care coroborează între ele și demonstrează incontestabil vinovăția acestuia în săvârșirea infracțiunii incriminate.

Cu referire la apelul declarat de partea apărării.

Raportând motivele invocate în cererea de apel, instanța de apel a

conchis că, argumentele invocate de avocatul Bondarenco Oleg în numele inculpatului Helber Ion nu și-au găsit confirmare în starea de fapt a prezentei cauze penale.

Instanța de apel a stabilit că, prevederile art. 239 alin. (2) lit. a) Cod penal (*în redacția valabilă la momentul săvârșirii ultimei fapte prejudiciabile - 14.11.2014*) incriminează „*acordarea unui credit, împrumut sau despăgubirii/indemnizației de asigurare cu încălcarea intenționată a legii, regulilor de creditare, politicilor de acordare a împrumuturilor sau normelor de prudență financiară, care a cauzat instituției financiare, asociației de economii și împrumut, organizației financiare nebankare sau asigurătorului daune în proporții deosebit de mari*”.

Totodată, instanța de apel a relevat că, obiectul juridic al acestei infracțiuni constituie relațiile sociale care implică protecția sistemului bancar național, precum și interesele persoanelor fizice și juridice (deponenți bancari) participante activ la acțiunile financiar-bancare din economie.

Latura obiectivă a infracțiunii este formată din acțiunile întreprinse de către funcționarii instituției bancare la acordarea creditului solicitat de către persoana fizică ori juridică, cu încălcarea intenționată a regulilor de creditare, în urma cărora instanței financiar-bancare i se cauzează daune în proporții mari. Prin acordare de credit se înțelege orice eliberare a mijloacelor bănești persoanei cu condiția rambursării acestora, a plății dobânzii sau a altor plăți pentru folosirea acestor mijloace.

Instanța de apel a evidențiat că, politica statului în problemele de acordare a creditelor ține de competența B.N.M. Potrivit Regulamentului cu privire la activitatea de creditare a băncilor care operează în Republica Moldova, aprobat prin hotărârea Consiliului de Administrație al B.N.M. din 25.12.1997 nr. 153 (Monitorul Oficial nr. 8 din 30.01.1998), sunt stabilite principiile de bază ale activității de creditare a băncilor: stabilirea și menținerea structurilor organizatorice; orientarea politicii creditoare a băncii; elaborarea metodelor analitice și procedeele administrative; determinarea sistemelor de control adecvate pentru evaluarea, dirijarea și verificarea riscului care rezultă din activitățile de creditare.

Totodată, fiecare instituție bancară, abilitată cu dreptul de a desfășura activitate de creditare, stabilește procedeele de executare a acestor prevederi prin regulamentele sale interne, în care să fie reflectate și definite clar obligațiunile și responsabilitățile funcționarilor băncii implicați în activitatea de creditare.

Instanța de apel, a reținut că, potrivit pct. 3.5 din regulamentul menționat supra, în procesul de aprobare, dreptul de a lua decizii cu privire la cererile de acordare a creditelor se atribuie unui comitet special de credit, compus dintr-un anumit număr de membri, dar nu mai puțin de 3 persoane. Orice tranzacție (contract) de credit poate fi încheiată numai cu avizul a cel puțin 3 persoane răspunzătoare din cadrul instituției bancare. Acordarea creditelor este reglementată și de Regulamentul cu privire la creditele mari, nr.3/09, aprobat prin hotărârea Consiliului de Administrație al B.N.M. din 01.12.1995 (Monitorul Oficial nr. 70 din 14.12.1995).

Prin urmare, instanța de apel a reținut că, dispoziția art. 239 Cod penal este de blanchetă și în acest sens, la constatarea faptei infracționale urmează să se stabilească și să se stipuleze concret în actele juridice ale organului de urmărire penală ori ale instanței de judecată regulile de creditare care au fost încălcate de funcționarul instituției bancare.

Astfel, instanța de apel a reiterat că, potrivit rechizitoriului, lui Helber Ion i se incriminează săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), art. 46 și art. 239 alin. (2) lit. a) Cod penal, și anume, complicitate la acordarea creditelor cu încălcarea intenționată a legii, regulilor de creditare, politicilor de acordare a împrumuturilor sau normelor de prudență financiară, cauzând instituției financiare daune în proporții deosebit de mari, acțiuni săvârșite de către un grup criminal organizat.

Reținând prevederile art. art. 42 alin. (5) Cod penal, instanța de apel a menționat că, complicele nu ia parte nemijlocit la săvârșirea faptei prevăzute de legea penală, el doar ajută alte persoane la săvârșirea ei. Contribuția compicelui la săvârșirea infracțiunii se manifestă până la începutul infracțiunii (în etapa de pregătire a ei) sau în momentul săvârșirii ei, dar întotdeauna până la consumarea ei.

Subsidiar, instanța de apel a constatat cu certitudine, că Helber Ion în calitate de complice, a contribuit la acordarea creditelor cu încălcarea intenționată a legii, regulilor de creditare, politicilor de acordare a împrumuturilor sau normelor de prudență financiară de către Helber Nelea, care este soția sa și a activat în calitate de specialist credite în cadrul instituției financiare B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., cauzând ultimei daune în proporții deosebit de mari.

Acțiunile de complicitate a lui Helber Ion au constat în faptul că acesta a favorizat săvârșirea infracțiunii de către Helber Nelea, făcându-i cunoștință ultimei cu persoanele fizice pe numele cărora au fost eliberate credite, și anume martorii Semion Vadim, Simion Leonid, Cocarcea Grigore, Bujulea Viorel, Galben Vasile și Andronic Constantin, care sunt consătenii săi și care aveau încredere în el, precum și prin faptul că le asigura martorilor respectivi transportarea până la sediul băncii cu automobilul personal pentru contractarea creditelor, circumstanțe probate prin declarațiile martorilor date în ședința de judecată.

Instanța de apel, a reținut conform materialelor cauzei penale, că Helber Nelea a fost condamnată prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 13.03.2018 pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 239 alin. (2) lit. a) Cod penal, art. 46, 239 alin. (2) lit. a) Cod penal, art. 260/6 alin. (2) lit. a) și b) Cod penal.

Prin urmare, instanța de apel a reținut dincolo de orice dubiu rezonabil, că specialistul superior credite al B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. Helber Nelea, potrivit celor incriminate, a acordat ilegal credite în diferite sume de bani, persoanelor care au fost identificați în prealabil de către Helber Ion și alți complici.

Totodată, instanța de apel a constatat că, Helber Nelea și-a recunoscut vinovăția în săvârșirea faptelor incriminate, pledând pentru examinarea

cauzei în procedura prevăzută de art. 364/1 Cod de procedură penală.

La fel, și complicele Alii Igor a pledat pentru recunoașterea vinovăției în săvârșirea faptelor prevăzute de art. art. 42 alin. (5), 46, 239 alin. (2) lit. a) Cod penal, fiind condamnat în baza sentinței Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 06.07.2018.

Cu referire la grupul criminal organizat, instanța de apel a constatat că, probele acumulate la faza de urmărire penală (inclusiv din actele ridicate de la domiciliul soților Helber) și cercetate în instanța de judecată, demonstrează fără echivoc faptul că în perioada anilor 2013-2014, urmărind scopul acordării creditelor cu încălcarea intenționată a regulilor de creditare, specialistul superior credite în cadrul filialei Chișinău - Centru a B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., Helber Nelea, întru realizarea intenției infracționale comune, *a creat în prealabil o reuniune stabilă de persoane* în următoarea componență: Helber Ion, Alii Igor, alte persoane în privința cărora cauza penală a fost disjunctă, precum și alte persoane nestabilite de organul de urmărire penală care activau conform planului bine determinat de activitate infracțională, ce includeau acțiunile de identificare a persoanelor, prezentarea acestora la instituția financiară, acordarea ilegală a creditelor pe numele acestora, cu ulterioara obținere de către membrii grupării criminale respective a beneficiilor materiale.

În argumentare, instanța de apel a mai indicat, că în speță, grupul criminal organizat este caracterizat prin următoarele trăsături:

Organizarea în prealabil a participanților la săvârșirea infracțiunii.

Helber Nelea a acordat ilegal mai multe credite potențialilor clienți identificați de Helber Ion, persoane, pe care le ademenea și convingea prin diferite motive, inclusiv inducerea în eroare asupra acțiunilor de fapt care aveau loc și ulterior asigura prezența acestora la filiala Chișinău - Centru a B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. Or, din sentința adoptată la 13.03.2018 în privința Nelei Helber, rezultă cu certitudine că ultima, în fața instanței de judecată a comunicat că, cu Alii Igor a făcut cunoștință prin intermediul soțului. Respectiv și Alii Igor în calitate de complice, identifica persoane în vederea perfectării creditelor pe numele acestora.

Existența legăturilor strânse și permanente între membrii grupului.

Faptul dat se probează în special prin multitudinea de „clienți” identificați de Helber Ion, Alii Igor și care periodic erau prezentați la filiala Chișinău - Centru a B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., unde persoanele erau „preluate” de către Helber Nelea care se ocupa de acordarea creditelor.

Scopul unic al membrilor grupului organizat.

Scopul unic a fost atragerea unui număr cât mai mare de victime în schema infracțională, în vederea deposedării acestora de mijloace bănești. Astfel, se remarcă faptul că, scopul primordial al grupului reprezenta săvârșirea faptelor ilicite și obținerea avantajelor materiale și financiare ca urmare a realizării schemei infracționale.

Repartizarea veniturilor infracționale între membrii grupului.

Analiza probelor cercetate în instanța de judecată, denotă clar faptul, că urmare a acestor acțiunilor ilicite, membrii grupului criminal au avut beneficii

materiale sub forma „creditelor” obținute ilegal și nerambursate. Astfel, cel puțin poate fi evidențiat faptul că Helber Ion a beneficiat de suma de 30 mii lei, iar Alii Igor - 10 mii lei, sume ale creditelor obținute cu încălcarea prevederilor legale. Cea mai mare parte a mijloacelor bănești erau obținute de către Helber Nelea, circumstanțe demonstrate prin declarațiile martorilor.

Latura subiectivă.

Latura subiectivă a infracțiunii incriminate lui Helber Ion se caracterizează prin intenție directă cu scop cupidant (de profit), îndreptată spre complicitate la acordarea creditelor cu încălcarea intenționată a legii, regulilor de creditare, politicilor de acordare a împrumuturilor sau normelor de prudență financiară de către Helber Nelea, care este soția sa și a activat în calitate de specialist credite în cadrul instituției financiare B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., cauzând acesteia daune în proporții deosebit de mari.

Astfel, instanța de apel a stabilit că, Helber Ion nu a prezentat nici o probă în susținerea poziției sale de nevinovăție, iar prima instanță a indicat detaliat motivele pentru care a respins versiunile și dovezile apărării și s-a pronunțat argumentat asupra tuturor motivelor invocate de către participanții la proces, probele administrate pe caz demonstrând cu concludență prezența în acțiunile inculpatului Helber Ion a elementelor infracțiunilor incriminate.

Prin urmare, instanța de apel a reținut că, prima instanță nu a admis erori de drept în raport cu motivele invocate de apelant, că hotărârea atacată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, că au fost întrunite elementele infracțiunii, și că fapta prejudiciabilă a fost comisă de către inculpat, iar apelul declarat este vădit nefondat.

Cu referire la apelul declarat de reprezentantul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., Recean Stela.

Instanța de apel a reținut, că B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. a solicitat încasarea de la inculpatul Helber Ion a prejudiciului cauzat prin infracțiune și anume, a prejudiciului material în sumă de 282 629,94 lei (vol. III, f.d.3-4).

Astfel, instanța de apel a constatat că, deși prejudiciul cauzat în complicitate cu Helber Ion, potrivit rechizitoriului și constatat prin administrarea probelor constituie 205000,0 lei, în acțiunea civilă înaintată de B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. se solicită încasarea unei sume care excede învinuirea formulată.

În același timp, instanța de apel a reținut că, prima instanță a apreciat tabelul datoriilor prezentate instanței, drept unul eronat, or potrivit materialelor dosarului sumele acordate în calitate de credite nu corespund celor pretinse.

Totodată, instanța de apel a notat că, prin sentința Judecătorei Chișinău, (sediul Buiucani) din 13.03.2018, a fost încasat de la Helber Nelea în beneficiul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. prejudiciul material cauzat în mărime de 4 755 108,14 lei, dispoziție rămasă definitivă și irevocabilă prin decizia Curții Supreme de Justiție din 12.11.2019.

În aceste circumstanțe, instanța de apel a reținut că, la evaluarea

mărimii prejudiciului material în cauza penală de învinuire a lui Helber Nelea s-a constatat că prejudiciul material în mărime de 4 755 108,14 lei a fost cauzat ca urmare a acțiunilor comune ale Nelei Helber și ale complicilor acesteia, iar în această sumă a prejudiciului au fost incluse: suma de 25000 lei acordate lui Semion Vadim la 25.10.2013; suma de 30000 lei acordate la 02.07.2013 cet. Cocarcea Ion (Helber Ion); suma de 30000 lei acordată lui Andronic Constantin la 10.12.2013; suma de 30000 lei acordat la 29.10.2013 cet. Cocarcea Grigore; suma de 30000 lei acordată la 22.10.2013 cet. Simion Leonid; suma de 30000 lei acordată lui Bujulea Viorel la 05.12.2014 și suma de 30000 lei acordată la 12.12.2013 cet. Galben Vasile, sume care în prezenta cauză sunt invocate în actul de învinuire lui Helber Ion.

Prin urmare, instanța de apel, acordând eficiență prevederilor art. 219 și 387 Cod de procedură penală, a considerat de a admite în principiu acțiunea civilă depusă de reprezentantul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. privind încasarea de la Helber Ion, în beneficiul B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. prejudiciul material în sumă de 282 629, 94 lei, lăsând ca asupra cuantumului prejudiciului să se expună instanța de drept comun.

6. Avocatul Bondarenco Oleg în numele inculpatului Helber Ion, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, contestă hotărârea instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea hotărârii instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

În argumentarea recursului partea apărării reiterează aceleași motive ca și în cererea de apel. Indică asupra faptului că, decizia recurată nu conține motivare referitor la combaterea argumentului că Helber Ion nu întrunește semnele subiectului infracțiunii prevăzute de art. 239 Cod penal (calitatea de angajat al instituției bancare).

Totodată, menționează că decizia recurată nu este una coerentă, nu cuprinde motivele pe care este întemeiată soluția că Helber Ion este subiectul infracțiunii prevăzute de art. 239 Cod penal, este complice la aceasta și că face parte din cadrul unui grup criminal organizat, fapt ce atestă că instanța de apel nu a îndeplinit obligația sa legală de a oferi un răspuns clar și argumentat asupra criticilor formulate în apel.

Partea apărării susține că, instanța de apel nu și-a argumentat soluția casării sentinței instanței de fond în partea respingerii acțiunii civile, fapt ce reprezintă o încălcare a dreptului inculpatului la un proces echitabil. În condițiile când lui nu i s-a oferit posibilitatea familiarizării cu motivele de anulare a unei hotărâri care i-a fost favorabilă.

Menționează că, prima instanța a argumentat necesitatea respingerii acțiunii civile pe motiv că suma de 282 629,94 lei (reprezentând valoarea creditelor eliberate, dar nerambursate de către Cocarcea Ion (Helber Ton), Semion Vădim, Simion Leonid, Cocarcea Grigore, Bujulea Viorel, Andronic Constantin, Galben Vasile), a intrat în suma totală a acțiunii civile în valoare de 4 755 108,14 lei înaintată de către B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. către Helber Nelea.

A indicat partea apărării că, prima instanță a conchis motivat faptul că încasarea prejudiciului de la Helber Ion ar constitui o dublă încasare pentru

aceleași fapte și ar constitui îmbogățire ilicită a părții vătămate. Cu toate acestea, instanța de apel în decizia recurată nu a invocat motive și raționamente plauzibile și suficiente pentru susținerea constatării sale precum că prima instanță eronat a apreciat aceste circumstanțe.

7. Procurorul a depus referință la recursul declarat, pledând pentru inadmisibilitatea recursului ca fiind vădit neîntemeiat.

8. Judecând recursurile ordinare declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din considerentele ce vor fi desfășurate în continuare.

Astfel, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

După cum rezultă din conținutul cererii de recurs declarate în speță, partea apărării își întemeiază dezacordul cu decizia contestată pe temeiurile pentru recurs prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, potrivit cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel atunci *când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și atunci când nu au fost întrunite elementele infracțiunii.*

Analizând textul deciziei contestate prin prisma argumentelor invocate în recurs și temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal lărgit constată că acestea își găsesc confirmare, iar decizia instanței de apel urmează a fi casată integral.

În acest context instanța de recurs menționează, că potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță. Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta

întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate, hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit notează, că hotărârile pronunțate de instanțele de fond trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali, vagi, reprezintă motiv de casare. Nemotivarea ca o omisiune esențială apare astfel ca un viciu de procedură.

În acest sens Colegiul penal lărgit reține că, potrivit sentinței, Helber Ion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 42 alin.(5), art. 46 și art. 239 alin.(2) lit. a) Cod penal - *complicitate la acordarea creditelor cu încălcarea intenționată a legii, regulilor de creditare, politicilor de acordare a împrumuturilor sau normelor de prudență financiară, cauzând instituției financiare daune în proporții deosebit de mari, acțiuni săvârșite de către un grup criminal organizat.*

Deși sentința a fost contestată cu apel de către partea apărării, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel nu a pătruns în esența argumentelor formulate în cererea de apel avansată de către partea apărării, trecând asupra acestora în mod superficial, nefiind motivată respingerea acestora.

Prin urmare, analizând decizia instanței de apel în raport cu argumentele invocate de partea apărării în cererile de apel și de recurs, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, din următoarele considerente.

În contextul evidențierii acelor aspecte care au fost trecute cu vederea de către instanța de apel, Colegiul penal lărgit notează, că unul din argumentele invocate de către partea apărării se referă la lipsa elementelor componente de infracțiune în fapta incriminată lui Helber Ion, deoarece dânsul nu este subiect al infracțiunii prevăzute de art. 239 Cod penal, din motiv că nu deține calitatea specială de angajat al instituției bancare, iar nefiind subiect al infracțiunii nu poate fi nici complice la săvârșirea acesteia.

Reieșind din textul deciziei instanței de apel, nu se atestă că instanța de judecată a pătruns pe deplin în esența acestor argumente invocate, limitându-se doar la descrierea formală a obiectului juridic și laturii obiective a infracțiunii fapt ce echivalează cu o motivare insuficientă. Or, instanța de apel, în motivarea soluției sub aspectul elementelor infracțiunii, a reținut vag că *„Orice tranzacție (contract) de credit poate fi încheiată cu avizul a cel puțin 3 persoane răspunzătoare din cadrul instituției bancare...la constatarea faptei infracționale urmează să se stabilească și să se stipuleze concret în actele juridice ale organului de urmărire penală ori ale instanței de judecată regulile de creditare care au fost încălcate de funcționarul instituției bancare”,* însă aceasta nu a oferit un răspuns argumentelor părții apărării referitor la faptul dacă inculpatul este sau nu subiect al infracțiunii incriminate și dacă deține calitatea de complice la săvârșirea acesteia.

Subsidiar, partea apărării a invocat în cererea de apel că, declarațiile martorilor audiați de către prima instanță, sunt în contradicție cu circumstanțele faptice reținute de către aceasta precum că inculpatul le asigura martorilor respectivi transportarea până la sediul băncii, circumstanță declarată doar de martorul Galben Vasile, aspecte la care instanța de apel la fel nu a oferit un răspuns.

Mai mult, Colegiul penal lărgit evidențiază că, potrivit părții descriptive a sentinței, prima instanță a motivat că „În ședința de judecată s-a constatat cu certitudine că Helber Ion, în calitate de complice, a contribuit la acordarea creditelor cu încălcarea intenționată a legii, regulilor de creditare, politicilor de acordare a împrumuturilor sau normelor de prudență financiară de către Helber Nelea, care este soția sa și a activat în calitate de specialist credite în cadrul instituției financiare B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A., cauzând ultimei daune în proporții deosebit de mari. Acțiunile de complicitate ale lui Helber Ion au constat în faptul că acesta a favorizat comiterea infracțiunii de către Helber Nelea, făcându-i cunoștință ultimei cu persoanele fizice pe numele cărora au fost eliberate credite, și anume martorii Semion Vadim, Semion Leonid, Cocarcea Grigore, Bujulea Viorel, Galben Vasile și Andronic Constantin, care sunt consătenii săi și care aveau încredere în el, precum și prin faptul că le asigura martorilor respectivi transportarea până la sediul băncii cu automobilul personal pentru contractarea creditelor, circumstanțe probate prin declarațiile martorilor date în ședința de judecată.”

La rândul său, se atestă că, la acest capitol instanța de apel, a indicat cu referire la **declarațiile martorului Simion Leonid** că „Ion nu a discutat cu el despre creditul respectiv...Ce legătură are Ion cu Nelea nu cunoaște, considera că acesta este șoferul Nelei, dar că este soțul sau prietenul acesteia nu știa. Careva informație că Ion lucra la bancă nu a avut, știe doar că venea cu Nelea în sat, deseori cu mașini diferite. Pe Ion îl cunoaște după familia Cocarcea. Cu Vadim s-a întâlnit la bancă, a venit cu rutiera și s-a întâlnit cu el la piață, el lucra taximetrist și deja Vadim l-a dus până la bancă. În momentul în care a venit la bancă, deja era parcată mașina lui Ion, Ion era în automobil, mașina era albă.” (f.d. 123, vol. IV); **declarațiile martorului Semion Vadim** că „...a vrut să ia un credit, avea nevoie de niște bani și știa că Nelea lucrează la bancă, astfel a întrebat-o dacă este posibil să ia un credit și ea i-a spus că poate să îl ajute...” (f.d. 124-125, vol. IV); **declarațiile martorului Bujulea Viorel** că „...pe Helber Nelea a văzut-o prin sat mai demult. Nu cunoaște ce făcea Nelea în sat, ea venea cu mai multe persoane, o vedea prin sat, dar nu avea treabă să știe ce face ea în sat. Nelea lucra la bancă. Cu vreo 5 ani în urmă a mers și el la bancă în Chișinău, a semnat ceva acolo, a prezentat buletinul și gata. În Chișinău a ajuns cu mașina cu un băiat pe nume Vadim, familia nu o cunoaște, probabil familia Simion. Acesta l-a dus până la bancă, în bancă a intrat singur, acolo l-a întâlnit Nelea. Acei 5 000 de lei i-a dat lui Vadim... cu Ion nu a avut nici o discuție referitor la bancă sau la credit, el venea rar prin sat...” (f.d. 125-126, vol. IV); **declarațiile martorului Cocarcea Grigore** că „...în anul 2013-2014 era la un frigărui în s. Stejăreni, când Helber Nelea s-a apropiat și l-a rugat frumos să o ajute și să ia un credit pe numele său, fiindcă ea are niște datorii. A întrebat-o dacă nu va

avea probleme, la care ea i-a spus că într-o lună, maxim 2 ea își va achita datoria. Atunci seara sau a doua zi i-a dat buletinul său, după care peste 2-3 zile l-a telefonat Nelea și el a venit în Chișinău la bancă...La bancă a venit singur din sat la rutieră, iar Nelea l-a întâlnit...a căzut de acord cu acest credit, fiindcă îl cunoștea pe Ion, iar Nelea era prietena lui...Când a fost inițiat dosarul, Nelea l-a sunat și i-a spus să declare așa la poliție, și anume precum că a dat buletinul lui Ion. Doar la acest aspect a spus minciuni... el nu o suna pe Nelea, ea îl suna, ea mereu își schimba nr. de telefon. Ion lucra taximetrist, dar la bancă nu a fost cu el, a fost cu rutiera. De la bancă până la Botanica nu a fost cu automobilul de model „Renault Megan”. Nelea i-a spus să declare că Ion l-a adus din sat la bancă... La poliție când a dat declarații, polițistul a scris, el doar a povestit, după care a semnat acele declarații, dar nu le-a citit. Atunci când a fost audiat de procuror, procurorul a scris declarațiile sale, el doar le-a semnat. Mai indică că Helber Ion era taximetrist în perioada anilor 2013-2014, nu a avut informație că Helber Ion lucra la bancă. În ziua când a primit creditul de la bancă, nu s-a întâlnit cu Helber Ion...” (f.d. 126-127, vol. IV).

Colegiul penal lărgit, reține aici că, aprecierea completă și justă a probelor trebuie să se întemeieze pe o analiză minuțioasă a materialului probator și apoi pe o sinteză a evaluărilor făcute. Analiza probelor presupune examinarea fiecărui element probatoriu în parte, pentru a se înlătura tot ce nu are legătură cu cauza, tot ce este vag și nesigur. În cadrul operației de sinteză, probele sunt examinate în ansamblul lor, confirmându-se unele pe altele și ducând la o concluzie univocă, ce trebuie să fie reflectată în soluția dată cauzei, care urmează a fi motivată astfel încât raționamentele ce au stat la baza aprecierii probelor să poată fi supuse controlului judiciar.

Astfel, se atestă că prin decizia adoptată, instanța de apel nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete și esențiale, de fapt și de drept, neindicând motivele pentru care a respins argumentele avansate în acest sens de către partea apărării.

De asemenea, Colegiul penal lărgit atestă că, partea apărării a evidențiat în cererea de apel și faptul că, prima instanță în mod arbitrar a reținut pretinsa asociere a lui Helber Ion într-un grup criminal organizat, invocând că la materialele cauzei lipsesc cu desăvârșire probe care ar confirma că acesta s-ar cunoaște (cu excepția soției sale Helber Nelea) cu alte persoane, cu care s-ar afla într-o reuniune stabilă și ar acționa prin înțelegere prealabilă, potrivit rolurilor repartizate și asumate în prealabil.

În acest context, Colegiul penal lărgit reține că, instanța de apel a răspuns în mod formal la acest argument invocat de partea apărării, a acordat o descriere trăsăturilor unui grup criminal organizat și a reținut că „Se remarcă faptul că, Helber Nelea a acordat ilegal mai multe credite potențialilor clienți identificați de Helber Ion, persoane, pe care le ademenea și convingea prin diferite motive, inclusiv inducerea în eroare asupra acțiunilor de fapt care aveau loc și ulterior asigură prezența acestora la filiala Chișinău - Centru a B.C. „Moldova-Agroindbank” S.A. or din sentința adoptată la 13.03.2018 în

privința Nelei Helber, rezultă cu certitudine că ultima în fața instanței de judecată a comunicat că, cu Alii Igor a făcut cunoștință prin intermediul soțului. Respectiv și Alii Igor în calitate de complice identifica persoane în vederea perfectării creditelor pe numele acestora... Faptul dat se probează în special prin multitudinea de „clienți” identificați de Helber Ion, Alii Igor și care periodic erau prezentați la filiala Chișinău - Centru a BC „Moldova-Agroindbank” SA, unde persoanele erau „preluate” de către Helber Nelea care se ocupa de acordarea creditelor”(f.d.133, vol. IV).

Mai mult, la acest capitol, Colegiul penal lărgit atestă că, potrivit rechizitoriului Helber Ion se învinuiește de faptul că „...împreună și prin înțelegere prealabilă cu membrul grupării criminale respective Helber Nelea, de la care și cunoștea cu certitudine despre faptul posibilității acordării ilegale a creditelor, în termeni restrânși, urmând scopul de a obține un beneficiu material pentru sine sau pentru altul și anume de a obține credite, pe numele mai multor persoane, a contribuit la comiterea infracțiunii respective prin sfaturi și acordare de mijloace, care s-au exprimat prin faptul că Helber Ion a identificat mai multe persoane, pe care le ademenea și convingea prin diferite motive, inclusiv inducerea în eroare asupra acțiunilor de fapte care aveau loc și ulterior asigura prezența acestora la filiala Chișinău - Centru a BC „Moldova-Agroindbank” SA...unde în continuare specialistul superior credite Helber Nelea, încălcând ... și astfel a acordat ilegal credite, în diferite sume, pe numele persoanelor aduse la instituția financiară respectivă de către Helber Ion, care la rândul său a beneficiat de mijloace financiare acordate în calitate de credit.”

Aici urmează a se reține că, potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel nu a ținut cont de limitele învinuirii înaintate prin rechizitoriu și în partea descriptivă a deciziei a reținut că „...Helber Nelea a acordat ilegal mai multe credite potențialilor clienți identificați de Helber Ion...or din sentința adoptată la 13.03.2018 în privința Nelei Helber, rezultă cu certitudine că ultima în fața instanței de judecată a comunicat că, cu Alii Igor a făcut cunoștință prin intermediul soțului. Respectiv și Alii Igor în calitate de complice identifica persoane în vederea perfectării creditelor pe numele acestora...Faptul dat se probează în special prin multitudinea de „clienți” identificați de Helber Ion, Alii Igor și care periodic erau prezentați la filiala...Instanța constată că inculpatul Helber Ion, în calitate de complice, a **acționat intenționat, facilitând** acordarea creditelor cu încălcarea intenționată a legii, regulilor de creditare, politicilor de acordare a împrumuturilor sau normelor de prudență financiară, cauzând BC „Moldova-Agroindbank” SA daune în proporții deosebit de mari” or, în rechizitoriu nu se regăsesc asemenea împrejurări, precum și împrejurări reținute de instanța de apel vizavi de asocierea lui Helber Ion cu „**grupul criminal organizat**”. Or, potrivit art. 46 Cod penal, rezultă că, grupul criminal organizat este reuniunea stabilită de persoane care s-au organizat în prealabil pentru a comite una sau mai multe infracțiuni, totodată conform prevederilor

Convenției ONU, „privind crima organizată transnațională” din 15 noiembrie 2000, urmează că grupul criminal organizat este grupul structurat din 3 sau mai multe persoane, care funcționează o perioadă de timp și acționează împreună pentru a comite una sau mai multe infracțiuni grave definite în conformitate cu această Convenție, în scopul obținerii directe sau indirecte a unor avantaje bănești sau alte avantaje materiale. Astfel, chiar dacă la caz figurează mai multe persoane, care au participat la realizarea laturii obiective a infracțiunii, totuși instanțele de fond nu au elucidat care a fost rolul activ al inculpatului Helber Ion, specific unui membru al unui grup criminal organizat.

Totodată, Colegiul penal lărgit atestă un alt argument invocat de către partea apărării în cererea de apel, potrivit căruia instanța de fond și-a bazat soluția reținând sentințele de condamnare în privința lui Helber Nelea și Alii Igor. Or, potrivit apelantului, reținerea la baza condamnării inculpatului a sentințelor în privința lui Alii Igor și Helber Nelea pronunțate în cadrul procedurii prevăzute de art. 364/1 Cod de procedură penală, reprezintă o încălcare a dreptului lui Helber Ion la un proces echitabil.

La acest capitol, instanța de recurs atestă că, instanța de apel, în motivarea soluției reține că „...Este notabil că Helber Nelea și-a recunoscut vinovăția în comiterea faptelor ilicite, pledând pentru examinarea cauzei în procedura prevăzută de art. 364/1 Cod de procedură penală. Totodată și complicelul Alii Igor a pledat pentru recunoașterea vinovăției în comiterea faptelor prevăzute de art.art.42 alin.(5), 46, 239 alin.(2) lit. a) Cod penal, fiind condamnat în corespundere cu sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 06.07.2018... or din sentința adoptată la 13.03.2018 în privința Nelei Helber, rezultă cu certitudine că ultima în fața instanței de judecată a comunicat că, cu Alii Igor a făcut cunoștință prin intermediul soțului.”

De altfel, instanța de apel nu a pătruns în esența aspectului evidențiat de partea apărării și a omis să se expună la acest capitol prin prisma practicii judiciare și jurisprudenței CtEDO având drept reper constatările din hotărârea CEDO din 23 februarie 2016, în cauza Navalnyy și Ofitserov c. Rusiei (cererile nr. 46632/13 și 28671/14), privind încălcarea articolului 6 § 1 (Dreptul la un proces echitabil) al Convenției Europene a Drepturilor Omului, potrivit căreia Curtea a constatat că, condamnarea complicelului reclamanților în cadrul unei proceduri accelerate separate a privat reclamanții de garanțiile fundamentale ale unui proces echitabil.

Subsidiar, Colegiul penal lărgit ține să accentueze și faptul că, în motivarea soluției de condamnare, instanțele de fond au reținut constatări din sentințele de condamnare a lui Alii Igor și Helber Nelea, care potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, nu au fost cercetate nemijlocit (f.d. 125, 131 vol. III; f.d. 101-102 vol. IV), fapt ce atestă că motivele pe care și-au întemeiat soluția, nu se bazează în totalitate pe probe, cercetate în modul stabilit în ședința de judecată.

Astfel, Colegiul penal lărgit notează că, întemeierea unor concluzii despre vinovăția inculpatului în săvârșirea unei infracțiuni, bazate pe *declarațiile unor inculpați pe alte cauze penale, preluate în calitate de depoziții a martorilor în respectiva cauză*, chiar dacă ar fi fost cercetate sau verificate în

respectiva cauză penală, afectează în mod direct principiul contradictorialității prevăzut art. 24 Cod de procedură penală, or, instanța de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură, în mod nemijlocit.

Cu referire la critica recurentului sub aspectul soluționării de către instanța de apel a acțiunii civile, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acestea își găsesc confirmare, or, deși din dispozitivul deciziei recurate se deduce că instanța de apel a soluționat acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată, totuși în motivarea deciziei, instanța de apel constată că, în speță prejudiciul material pretins de la inculpatul Helber Ion, face parte din prejudiciul material pretins și încasat în cadrul altei cauze penale de la Helber Nelea (f.d. 139, vol. IV), hotărâre care nu a constituit obiect al cercetării în ședința instanței de apel. Astfel, motivarea soluției în acest aspect contrazice dispozitivul hotărârii, ceea ce în cumul cu alte deziderate expuse supra, duce la casarea deciziei instanței de apel.

În concluzie, instanța de recurs atestă că argumentele invocate în apelul avansat de către partea apărării nu au fost supuse verificării de către instanța de apel, argumente care, de fapt, țin de soluționarea fondului apelului și neexpunerea asupra acestora reprezintă neexaminarea fondului apelului de către instanța de apel.

Motivarea insuficientă efectuată de instanța de apel, se apreciază ca un viciu de judecată care afectează hotărârea adoptată și reprezintă temei legal de a casa decizia atacată și a dispune rejudecarea cauzei în instanța de apel.

Față de considerentele mai sus arătate, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia, că la judecarea cauzei instanța de apel a admis erori, care nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs ordinar. Erorile menționate sunt erori de drept procedural și se încadrează în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece se referă la procedura de motivare a soluției instanței de apel și se consideră temei de recurs.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, care reflectă un principiu legat de buna administrare a justiției, hotărârile judecătorești trebuie să indice în mod suficient motivele pe care se întemeiază soluția. În cazul în care o instanță nu este obligată să furnizeze un răspuns detaliat fiecărui argument invocat (*Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos din 19 aprilie 1994, pct. 61*), din hotărâre trebuie să rezulte cu claritate că problemele invocate în speță au fost abordate (*Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, pct. 30*).

Totodată, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art. art. 93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

9. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către avocatul Bondarenco Oleg în numele inculpatului Helber Ion, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 iunie 2021, în cauza penală în privința lui **Helber Ion Ruslan** și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată pronunțată la **12 mai 2022**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie

29 martie 2022

mun. Chişinău

Opinie separată
a judecătorilor Timofti Vladimir și Cobzac Elena

Conform art. 339 alin. (7), 340. alin (3) Cod de procedură penală
în cauza penală privindu-l pe **Helber Ion Ruslan**

1. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 29 martie 2022, a fost admis recursul ordinar declarat de avocatul Bondarenco Oleg în numele inculpatului Helber Ion, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chişinău din 16 iunie 2021, în cauza penală privindu-l pe **Helber Ion Ruslan**, și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

2. Am semnat decizia conform prevederilor art. 339 alin. (7) Cod de procedură penală, dar nu am susținut motivarea și soluția, am propus și susținut o altă soluție, potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, și anume:

"De respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Bondarenco Oleg în numele inculpatului Helber Ion împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chişinău din 16 iunie 2021, în cauza penală privindu-l pe Helber Ion Ruslan, cu menținerea deciziei atacate".

3. Pentru a fi mai succinți, susținem în tot ce este indicat în partea introductivă și în pct. 1-7 al deciziei nr. 1ra-1865/2021, în prezenta cauză.

4. Cu motivarea și soluția adoptată în speța dată nu suntem de acord, din următoarele motive.

Considerăm că temeiurile pentru recurs invocate de recurent, prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, nu și-au găsit confirmarea în speța dată.

Instanța de apel în decizia atacată corect a invocat că prima instanță: *„cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit o corectă situație de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului Helber Ion, încadrarea juridică corespunzătoare și anume art. 42 alin. (5), 46 și 239 alin. (2) lit. a) Cod penal – complicitate la acordarea creditelor cu încălcarea intenționată a legii, regulilor de creditare, politicilor de acordare a împrumuturilor sau normelor de prudență financiară, cauzând instituției financiare daune în proporții deosebit de mari, acțiuni săvârșite de către un grup criminal organizat.*

În cadrul cercetării judecătorești, Colegiul penal a constatat cu certitudine că vina inculpatului Helber Ion în comiterea infracțiunii, prevăzute de art. 42 alin. (5), 46, 239 alin. (2) lit. a) Cod penal, se dovedește prin cumulul de probe administrate și nominalizate supra, și anume prin declarațiile părților vătămate, declarațiile martorilor și probele scrise cercetate din materialele dosarului penal, care coroborează între ele și demonstrează incontestabil vina inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate.” (f.d. 128, vol. IV)

Totodată, în decizia instanței de apel corect s-a indicat că: „Dispoziția art. 239 Cod penal este de blanchetă și în acest sens la constatarea faptei infracționale urmează să se stabilească și să se stipuleze concret în actele juridice ale organului de urmărire penală ori ale instanței de judecată regulile de creditare care au fost încălcate de funcționarul instituției bancare.

Conform rechizitoriului, inculpatului Helber Ion i se incriminează comiterea infracțiunii prevăzute de art. 42 alin. (5), art. 46 și art. 239 alin. (2) lit. a) Cod penal, și anume, complicitate la acordarea creditelor cu încălcarea intenționată a legii, regulilor de creditare, politicilor de acordare a împrumuturilor sau normelor de prudență financiară, cauzând instituției financiare daune în proporții deosebit de mari, acțiuni săvârșite de către un grup criminal organizat.

Potrivit art. 42 alin. (5) Cod penal, se consideră complice persoana care a contribuit la săvârșirea infracțiunii prin sfaturi, indicații, prestare de informații, acordare de mijloace sau instrumente ori înlăturare de obstacole, precum și persoana care a omis dinainte că îl va favoriza pe infractor, va tăinui mijloacele sau instrumentele de săvârșire a infracțiunii, urmele acesteia sau obiectele dobândite pe cale criminală ori persoana care a promis din timp că va procura sau va vinde atare obiecte.

Complicele nu ia parte nemijlocit la săvârșirea faptei prevăzute de legea penală, doar ajută alte persoane la săvârșirea ei. Contribuția complicei la săvârșirea infracțiunii se manifestă până la începutul infracțiunii (în etapa de pregătire a ei) sau în momentul săvârșirii ei, dar întotdeauna până la consumarea ei. Complicitatea poate fi orală și materială.

Complicitatea morală în sensul legii constă în darea de sfaturi, indicații, prestarea de informații referitoare la diferite împrejurări ale infracțiunii, la alegerea locului și timpului, a metodelor și mijloacelor săvârșirii infracțiunii, promisiunea de a ține în taină infracțiunea, urmele ei, de a ascunde uneltele și mijloacele folosite la comiterea ei, bunurile dobândite pe cale criminală, promisiunea de a procura sau vinde asemenea bunuri sau de a-l favoriza pe infractor.

Ajutorul moral se exprimă prin acțiuni intenționate, care influențează psihicul și voința autorului, determinându-i hotărârea de a săvârși infracțiunea. Prin aceasta complicitatea morală se deosebește de instigare.

Complicitatea materială constă în efectuarea diferitelor acte de sprijin material la săvârșirea infracțiunii, cum ar fi acordarea de mijloace sau

instrumente necesare pentru săvârșirea infracțiunii, punerea la dispoziție a unor sume de bani în acest scop, înmânarea unei arme de foc, a unei unelte, asigurarea cu mijloace de transport, cu documente false, sau în înlăturarea obstacolelor ce pot apărea în acest proces.

Reieșind din cele enunțate, Colegiul penal constată cu certitudine că, Helber Ion, în calitate de complice, a contribuit la acordarea creditelor cu încălcarea intenționată a legii, regulilor de creditare, politicilor de acordare a împrumuturilor sau normelor de prudență financiară de către Helber Nelea, care este soția sa și a activat în calitate de specialist credite în cadrul instituției financiare BC „Moldova-Agroindbank”, cauzând ultimei daune în proporții deosebit de mari. Acțiunile de complicitate ale lui Helber Ion au constat în faptul că acesta a favorizat comiterea infracțiunii de către Helber Nelea, făcându-i cunoștință ultimei cu persoanele fizice pe numele cărora au fost eliberate credite, și anume martorii Semion Vadim, Simion Leonid, Cocarcea Grigore, Bujulea Viorel, Galben Vasile și Andronic Constantin, care sunt consătenii săi, care aveau încredere în el, precum și prin faptul că le asigura martorilor respectivi transportarea până la sediul băncii cu automobilul personal pentru contractarea creditelor, circumstanțe probate prin declarațiile martorilor date în ședința de judecată.

Colegiul penal reține conform materialelor dosarului penal, că Helber Nelea a fost condamnată prin sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 13.03.2018 pentru comitera infracțiunilor prevăzute de art. 239 alin. (2) lit. a) Cod penal, art.46, 239 alin. (2) lit. a) Cod penal, art. 260⁶ alin. (2) lit. a) și b) Cod penal.

Prin urmare, se reține dincolo de orice dubiu rezonabil că specialistul superior credite al BC „Moldova-Agroinbank” SA, Helber Nelea, încălcând intenționat regulile creditare instituite prin: art.32 al Legii nr.550 din 21.07.1995 privind instituțiile financiare; pct.2.1., 3.5, 4.2., 4.2.2.2. ale Regulamentului nr.153 din 25.12.1997 al BNM cu privire la activitatea de creditare a băncilor care operează în Republica Moldova; prevederile Capitolului VII privind „Ordinea de obținere a dosarelor de credit” din Manualul privind dirijarea riscurilor, aferente creditelor acordate persoanelor fizice, aprobat prin decizia Consiliului BC „Moldova-Agroindbank” SA din 07 octombrie 2013; pct.2.15 și pct.6.1.1 din Normele privind evidența operațiunilor de creditare, aprobate prin decizia Consiliului BC „Moldova-Agroindbank” SA din 25 martie 2013; pct. 1.6.3 și 2.2.6 din Programul de prezentare a produsului „Card de credit pentru persoane fizice”, aprobat prin decizia Consiliului BC „Moldova- Agroindbank” SA din 28 august 2013; pct. 6.1.22 din Politica de utilizare acceptabilă a resurselor informaționale, aprobată prin decizia Consiliului BC „Moldova- Agroindbank” SA din 02 noiembrie 2009 și prevederile punctelor 4.3 - 4.8, 4.15, 4.17, 1,18, 4.28, 4.30 și 4.31 din Descrierea postului de muncă aprobată prin decizia Consiliului BC „Moldova-Agroindbank” SA din 29 iunie 2009, cu modificări din 24 decembrie 2012, fără a solicita și primi de la

potențialii beneficiari de credite, a setului complet de documente necesare acordării creditului, fără a efectua verificarea activității economico-financiare în scopul aprecierii credibilității clienților de rambursare a creditelor, precum și fără a procesa pachetul de acte prin aplicația „Retail Loan Application” (RLA) pentru aprobare, etc., folosind neautorizat parola directorului filialei, a introdus datele persoanei în sistemul automatizat al băncii "SAB Globus/24" și astfel a acordat ilegal credite în diferite sume de bani, persoanelor care au fost identificați în prealabil de către Helber Ion și alți complici.

Este notabil că Helber Nelea și-a recunoscut vinovăția în comiterea faptelor ilicite, pledînd pentru examinarea cauzei în procedura prevăzută de art. 364/1 Cod de procedură penală.

Totodată și complicele Alii Igor a pledat pentru recunoașterea vinei în comiterea faptelor prevăzute de art. 42 alin.(5), 46, 239 alin. (2) lit. a) Cod penal, fiind condamnat în corespundere cu sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 06.07.2018.

Colegiul pînăl reiterează faptul că inculpatului i se incriminează că a acționat făcînd parte dintr-un grup criminal organizat.

În această ordine de idei, în corespundere cu art.46 al Codului penal, grupul criminal organizat este o reuniune stabilă de persoane care s-au organizat în prealabil pentru a comite una sau mai multe infracțiuni.

Probele acumulate la urmărirea penală și cercetate în instanța de judecată, demonstrează fără echivoc faptul că în perioada anilor 2013-2014, urmărind scopul acordării creditelor cu încălcarea intenționată a regulilor de creditare, specialistul superior credite în cadrul filialei Chișinău - Centru a BC „Moldova - Agroindbank” SA, Helber Nelea, întru realizarea intenției infracționale comune, a creat în prealabil o reuniune stabilă de persoane în următoarea componență: Helber Ion, Alii Igor, alte persoane în privința cărora cauza penală a fost disjunsă, precum și alte persoane nestabilite de organul de urmărire penală, care activau conform planului bine determinat de activitate infracțională, ce includeau acțiunile de identificare a persoanelor, prezentarea acestora la instituția financiară, acordarea ilegală a creditelor pe numele acestora, cu ulterioara obținere de către membrii grupării criminale respective a beneficiilor materiale.

Astfel, declarațiile martorilor Simion Leonid, Galben Vasile, Semion Vadim, Bujulea Viorel, precum și probele administrate nemijlocit în cadrul cercetării judecătorești, inclusiv din actele ridicate de la domiciliul soților Helber, denotă clar și probează faptul, că Helber Nelea, Helber Ion, Alii Igor și alte persoane reprezintă un grup criminal organizat, caracterizat prin următoarele trăsături:

Organizarea în prealabil a participanților la comiterea infracțiunii. Se remarcă faptul că, Helber Nelea a acordat ilegal mai multe credite potențialilor clienți identificați de Helber Ion, persoane, pe care le ademenea și convingea prin diferite motive, inclusiv inducerea în eroare asupra acțiunilor de fapt care aveau loc și ulterior asigura prezența acestora la filiala Chișinău - Centru a

BC „Moldova-Agroindbank” SA. Aici este de menționat că deși apărătorul invocă faptul că inculpatul nu a luat parte la nici un grup criminal organizat, or nu se cunoștea cu nici un membru, cu excepția soției sale Helber Nelea, instanța va aprecia această poziție ca fiind o tactică de negare a vinovăției, or din sentința adoptată la 13.03.2018 în privința lui Helber Nelea, rezultă cu certitudine că ultima în fața instanței de judecată a comunicat că, cu Alii Igor a făcut cunoștință prin intermediul soțului. Respectiv și Alii Igor în calitate de complice identifica persoane în vederea perfectării creditelor pe numele acestora.

Existența legăturilor strânse și permanente între membrii grupului. Faptul dat se probează în special prin multitudinea de „clienți” identificați de Helber Ion, Alii Igor și care periodic erau prezentați la filiala Chișinău - Centru a BC „Moldova-Agroindbank” SA, unde persoanele erau „preluate” de către Helber Nelea care se ocupa de acordarea creditelor.

Scopul unic al membrilor grupului de a atrage un număr cât mai mare de victime în schema infracțională, în vederea deposedării acestora de mijloace bănești. Astfel, se remarcă faptul, că scopul primordial al grupului reprezenta comiterea faptelor ilicite și obținerea avantajelor materiale și financiare ca urmare a realizării schemei infracționale.

Repartizarea veniturilor infracționale între membrii grupului. Analiza probelor cercetate în instanța de judecată, denotă clar faptul, că urmare a acestor acțiuni ilicite, membrii grupului criminal au avut beneficii materiale sub forma „creditelor” obținute ilegal și nerambursate. Astfel, cel puțin poate fi evidențiat faptul că Helber Ion a beneficiat de suma de 30 mii lei, iar Alii Igor - 10 mii lei, sume ale creditelor obținute cu încălcarea prevederilor legale. Cea mai mare parte a mijloacelor bănești erau obținute de către Helber Nelea, circumstanțe demonstrate prin declarațiile martorilor.

Latura subiectivă se caracterizează prin intenție directă cu scop cupidant (de profit), îndreptată spre complicitate la acordarea creditelor cu încălcarea intenționată a legii, regulilor de creditare, politicilor de acordare a împrumuturilor sau normelor de prudență financiară de către Helber Nelea, care este soția sa și a activat în calitate de specialist credite în cadrul instituției financiare BC „Moldova-Agroindbank” SA, cauzând ultimei daune în proporții deosebit de mari.

Instanța constată că inculpatul Helber Ion, în calitate de complice, a acționat intenționat, facilitând acordarea creditelor cu încălcarea intenționată a legii, regulilor de creditare, politicilor de acordare a împrumuturilor sau normelor de prudență financiară, cauzând BC „Moldova-Agroindbank” SA daune în proporții deosebit de mari.”. (f.d. 130-133, vol. IV)

Astfel, constatăm că instanța de apel s-a expus clar și corect asupra subiectului infracțiunii, inculpatul Helber Ion fiind complice conform prevederilor art. 42 alin. (5) Cod penal, descriind corect și fapta infracțiunii, fără a depăși limitele învinuirii formulate în Rechizitoriu, căci prin descrierea faptei în decizie nu s-a descris o faptă care ar necesita o calificare a acțiunilor

mai gravă decât cea invocată în Rechizitoriu. În ipoteza că în urma cercetării judecătorești pot fi concretizate unele acțiuni descrise în Rechizitoriu, aceasta nu se echivalează cu depășirea limitelor învinuirii, căci calificarea infracțiunii a rămas aceeași, CtEDO permite chiar și recalificarea acțiunilor în instanța de judecată într-o infracțiune nu mai gravă decât cea incriminată, cu condiția ca recalificarea acțiunilor să fie pusă în discuție în fața părților procesului penal, unde evident că se va descrie fapta după recalificare a acțiunilor și nu fapta din rechizitoriu. (Hotărârea CtEDO Adrian Constantin vs România, 12 aprilie 2011 – recalificare din abuz de serviciu în neglijență în serviciu).

Cu referire la subiectul infracțiunii în speța dată, considerăm că inculpatul Helber Ion ca complice este subiect, fiindcă are vârsta mai mare de 16 ani și este responsabil, alte calități pentru a fi complice nu sunt necesare.

Cu referire la descrierea mijloacelor de probe din prezenta decizie, cum sunt declarațiile martorilor Simion Leonid, Semion Vadim, Bujulea Viorel, Cocarcea Grigore, considerăm că acești martori au dat declarații în prima instanță, pe care prima instanță corect le-a apreciat și pus la baza sentinței de condamnare în cumul cu alte mijloace de probă descrise în sentință.

Astfel, în declarațiile acestor martori găsim și următoarele declarații:

- la martorul Simion Leonid – (f.d. 145, vol. III), „*mă cunosc cu d-ul Helber, este de la mine din sat, nu suntem rude. Referitor la suma de bani 30 mii de lei, i-am luat, am ieșit afară, am intrat în mașină și i-am dat d-ei...o cheamă Nelea și mi s-a spus că mi se va da cardul, cardul nu mi s-a dat, banii nu mi s-a dat, am rămas doar cu foaia, nu suntem doar noi, suntem mai mulți, în așa situație suntem undeva vreo 20 de persoane. Ion Helber era cu d-na Nelea în mașină când i-am dat banii, era ca șofer și era de față când i-am dat 30 mii de lei*”, plus (f.d. 146, vol. III), - „*d-na Nelea nu este de la noi din sat, o cunosc prin intermediul lui Ion; am fost interogată la poliție la MAI de 2 ori, susțin ceia ce am relatat anterior; poate ceia ce am spus la poliție m-am greșit, dar nu a fost așa ceva – Ion nu a fost la mine să-mi spună să i-au credit, poate ceva nu am înțeles corect atunci la poliție*”, (f.d. 147, vol. III) – „*băieții spuneau că Ion cu Nelea vor să facă un complex pentru spălarea mașinilor, așa am auzit din auzite; Ion este vinovat, el permanent cu Nelea venea, mereu erau împreună în sat cu mașina.*”;

- la martorul Galben Vasile – (f.d. 150, vol. III), „*eu am fost de acord cu propunerea lui Ion Helber ca să-l ajut să fiu martor ca el să primească banii de la bancă; eu m-am semnat și gata; eu m-am dus direct la poliție, fiindcă nu am dat de Ion Helber, acolo era scris ceva dacă nu dau banii și suma de 50 mii de lei, mă gândeam că poate s-a încurcat cu mine; Ion i-a spus că el se va clarifica, eu nici nu m-am gândit că am datorie, dacă eu nu am primit bani, eu știam că nu am nici o datorie*”...(f.d. 151, vol. III);

- la martorul Semion Vadim – (f.d. 153, vol. III), „*anterior am dat declarații, dar nu susțin acele declarații, acolo am spus dar după care mi-am adus aminte așa cum a fost; d-nul Ion se întâlnea cu d-na Nelea și eu când am vorbit cu d-na Nelea, era și d-nul Ion; nu mi-a dat credit d-nul Ion, prin el am*

făcut cunoștință cu Nelea; eu am discutat cu d-nul Ion că am nevoie de bani, eu i-am spus și el mi-a spus că se poate de vorbit cu Nelea...”;

- la martorul Cocarcea Grigore – (f.d. 156, vol. III), *„la poliție când am dat declarații, polițistul a scris, eu doar am povestit, eu le-am semnat acele declarații, dar nu le-am citit, mi-a dat să citesc, dar eu nu am mai citit și am semnat”;*

Ca mijloace de probă mai sunt:

- declarațiile martorului Andronic Angela, care în prima instanță a declarat (f.d. 158-159, vol. III) că: *„el nu s-a dus singur, el s-a dus cu Ion și a dus banii la bancă; eu nu vă pot da nici o explicație de ce Ion s-a dus la Constantin și a întors banii înapoi; Alți oameni din sat au luat bani de la bancă: Bujulea Viorel...”.*

- probele verificate în instanța de apel (f.d. 101-102, vol. IV).

Reieșind din aceste mijloace de probă, conchidem că instanța de apel, la fel ca și prima instanță corect au constatat vinovăția inculpatului Helber Ion și calificarea acțiunilor inculpatului în baza art. 42 alin. (5), 46, 239 alin. (2) lit. a) Cod penal, aplicându-i și pedepse echitabile în limitele sancțiunii penale.

Considerăm că temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, invocate de recurent în speța dată nu și-au găsit confirmarea, în legătură cu ce am propus și susținut soluția indicată în pct. 2 a prezentei Opinii separate, dar nu am fost susținuți de ceilalți judecători.

Judecători

Timofti Vladimir

Cobzac Elena